

Ово дело припада српском јавном књижевном добру.
Copyright © 2024 за српско издање Ind Media Publishing

ISBN 978-86-6177-066-1

Ова књига штампана је на природном рециклираном папиру од дрвећа које расте у одрживим шумама. Процес производње у потпуности је у складу са свим важећим прописима Министарства животне средине и просторног планирања Републике Србије.

Јован Дучић

ПЕСМЕ

Београд, 2024.

САДРЖАЈ

I ПЕСМЕ СУНЦА

Сенке њо води

Залазак сунца	13
У сумраку	15
Падање лишћа	16
Акорди	17
Познанство	18
Тишина	19
Једне вечери у сутон	20
Јабланови	21
Чекање	22
Повратак	23
Чезња	24
Новембар	25
Морска врба	26
Сат	27
Поноћ	28
Зашто?	29
Поезија	30
Зимски пастел	31
Подне	32
Римски сонет	33
Самоћа	34

Јадрански сонети

Поред воде	37
Крај мора	38
Село	39

Лето	40
Слушање	41
Дубровачки <i>requiem</i>	42
Далмација	43
Ноћни стихови	44
Јутрењи сонет	45
Звезде	46
Љубав	47
Месечина	48
Вечерње	49

Јуџарње њесме

Прича	53
Напон	54
Шум	55
Сусрет	56

Вечерње њесме

Рефрен	59
Сунцокрети	60
Сета	61
Песма мрака	62
Чекање	63
Песма	64
Међа	65

Лирика 1943.

Човек говори богу	69
Семе	70

Јован Дучић

Пут.....	71	Мрави.....	109
Побожна песма.....	72	Недеља.....	110
Сунце.....	74		
Слутње.....	75	<i>Душа и ноћ</i>	
Песма.....	76	Душа.....	113
Гозба.....	77	Носталгија.....	114
Богу.....	78	Напор.....	115
Натпис.....	79	Сапутници.....	116
Сенка.....	80	Љубав.....	117
Јесења песма.....	81	Соната.....	118
Коб.....	82	Тама.....	119
Пустиња.....	83	Досада.....	120
Ноћ.....	84	Страх.....	121
Песма.....	85	Екстаза.....	122
Хришћанско пролеће.....	86	Замор.....	123
Тајна.....	87	Рефрен.....	124
Путник.....	88	Враћање.....	125
Звезде.....	90	Снови.....	126
Повратак.....	91	Крај.....	127
Химера.....	92	Сати.....	128
		СТИХОВИ.....	129
<i>Сунчане њесме</i>		Песма.....	130
Поље.....	95	Суза.....	131
Свитање.....	96	Рапсодија.....	132
Суша.....	97	Мир.....	133
Ћук.....	98	Растанак.....	134
Шума.....	99	Вече.....	135
Мрак.....	100	Измирење.....	136
Сунце.....	101	Пут.....	137
Киша.....	102	Гама.....	138
Оморина.....	103	Сусрет.....	139
Бор.....	104	Резигнација.....	140
Ветар.....	105	Слутње.....	141
Ноћ.....	106	Срце.....	142
Април.....	107	Символ.....	143
Буква.....	108	Распуће.....	144
		Опсена.....	145

Песме

II ПЕСМЕ ЉУБАВИ И СМРТИ

Песме љубави и смрти

Химера.....	151
Срце.....	152
Жена.....	153
Завет.....	154
Песма.....	155
Тајна.....	156
Гнездо.....	157
Лепота.....	158
Сутон.....	159
Бескрајна песма.....	161
Наша срца.....	163
Моја љубав.....	164
Очи.....	165
Чедност.....	166
Номади.....	167
Велика ноћ.....	169
За звездама.....	170
Стварање.....	172
Мирна песма.....	173
Тренуци.....	174
Непријатељ.....	175
Крила.....	177
Песма љубави.....	178
Песма сутона.....	179
Песма тишине.....	180
Песма умирања.....	181
Песма.....	182
Последња песма.....	184
Заборав.....	185
Песма срца.....	186
Ђутање.....	187
Песма жени.....	188
Сумња.....	189

Строфе једној жени.....	190
Најгужнија песма.....	191
Песме богу	
I.....	192
II.....	193
III.....	194
Песме смрти	
I.....	195
II.....	196
III.....	197
IV.....	198
Песме жени	
I.....	199
II.....	200
III.....	201
IV.....	202

III ЦАРСКИ СОНЕТИ

Царски сонети

Царица.....	207
Двобој.....	208
Цар.....	209
Житије.....	210
Запис.....	211
Копљаници.....	212
Радовиште.....	213
Владичица.....	214
Манастир.....	215
Дубровник.....	216
Слава.....	217
Паж.....	218

Моја оџаџбина

Ave serbia.....	221
Маћедонија.....	222

Јован Дучић

Хорда.....	223	Пролетња песма.....	258
Вардар.....	224	Вечерње песме.....	259
Херцеговина.....	225	Човек.....	260
Химна победника.....	226	Сунце.....	261
Брегалница.....	227	Острво папагаја.....	262
		Рука.....	263
<i>Дубровачке њоеме</i>		Огледала.....	264
Дубровачки мадригал.....	231	Отров.....	265
Дубровачки поклисар.....	232	Зохра.....	266
Дубровачки пастел.....	233	Пророци.....	267
Дубровачко вино.....	234	Дубровачка песма.....	268
Дубровачки карневал.....	235	Казна.....	269
Дубровачки епитаф.....	236	Светлост.....	270
Дубровачки барок.....	237	Срећа.....	271
Дубровачки сенатор.....	238	Песма о богу.....	272
Дубровачки арцибискуп.....	239	Другови.....	273
		Песма о жени.....	274
		Јеврејска песма.....	275
		Светац.....	276
		Зизема.....	277
		Семе.....	278
		Стари запис.....	279
		Песма Христу.....	280
		На раскршћу.....	281
IV ПЛАВЕ ЛЕГЕНДЕ			
<i>Плаве лејенде</i>			
Човек и пас.....	245		
Црна песма.....	246		
Срца.....	247		
Прича о јаком.....	248		
На стени.....	249		
Мала принцеза.....	250		
Вечерње.....	251		
Једне ведре ноћи.....	252		
Дубровачка јесен.....	253		
Равнодушност.....	254		
Љубав.....	255		
Дело.....	256		
Прехисторијска љубав.....	257		
		ДОДАТАК	
		Вечној Србији.....	285
		На обали Неретве.....	287
		Врбас.....	289
		На царев Аранђеловдан.....	290
		Лички мученици.....	291
		Босна.....	292
		Молитва.....	294

I

ПЕСМЕ СУНЦА

СЕНКЕ ПО ВОДИ

Пријатељима Алекси Шанџићу и Ајанасију Шоли

ЗАЛАЗАК СУНЦА

Још бакрено небо распаљено сија,
Сва река крвава од вечерњег жара;
Још подмукли пожар као да избија
Иза црне шуме старих четинара.
Негде у даљини чује се да хукти
Воденички точак промукнутим гласом;
Дим и пламен ждери небо које букти,
А водено цвеће спава над таласом.

Опет једно вече... И мени се чини
Да негде далеко, преко трију мора,
При заласку сунца у првој тишини,
У блиставој сенци смарагдових гора –
Бледа, као чежња, непозната жена,
С круном и у сјају, седи, мислећ на ме...
Тешка је, бескрајна, вечна туга њена
На домаку ноћи, тишине и таме.

Пред вртовима океан се пружа,
Разлеће се модро јато галебова;
Кроз бокоре мртвих доцветалих ружа
Шумори ветар тужну песму снова.
Упртих зеница према небу златном,
Два гиганта Сфинкса ту стражаре тако,
Докле она плаче; а за морским платном,
Изнемогло сунце залази, полако.

И ја коме не зна имена ни лица,
Све сам њене мисли испунио саде.
Верност се заклиње с тих хладних усница...

Јован Дучић

Као смрт су верне љубави без наде!
Вај, не реците ми никад: није тако,
Ни да моје срце све то лаже себи,
Јер ја бих тад плакô, ја бих вечно плакô,
И никад се више утешио не бих.

У СУМРАКУ

Одвела ме туга и мисли злослутне
У поље, далеко. Трава пуна росе.
Тужно стоје врбе изнад воде мутне,
Хладни ветри мрсе зелене им косе.
На западу негде полумртав блеска
Угашеног дана задњи бледи пламен.
Нема је нада мном ширина небеска,
Мрак засипа шуму, реку, цвет и камен.

Ево једно гробље. Ту леже сељаци,
До суседа сусед, другар до другара;
А док се у своду бришу задњи зраци,
Побожно капела стоји крај њих стара.
И доле у селу задњи огњи згасли –
Ноћ, и ту се спава... А ко сабласт чудна,
Међ гробљем и селом још кривуда стаза,
Сва бела и гола, кратка, вечно будна.

ПАДАЊЕ ЛИШЋА

Корачаше нема, хладна, поред мене,
Без сребрне сузе у мутноме оку;
Крај нас беху мртве руже и врбене,
Падало је вече на воду широку

Старе једне реке. Њен је корак био
Ко корак самоће, нечујан и сетан.
Бесмо тако тужни; нас тишташе тихо
Исти јад без суза и бол истоветан.

Мрак болесне ноћи засипаше прахом
Платане по врту, језеро прозирно;
Наша срца беху испуњена страхом
Туда, где све тако умираше мирно.

И кад у то вече што се већма мрачи,
Приближисмо уста што ледено ћуте,
Вај, ми осетисмо, с ужасом, да значи
И тај сваки пољуб смрт једне минуте.

Сваки удар срца, смрт нечег што живи!
Свака жеља стрепи да ће нешто стрти!
У овај новембар чамотни и сиви,
Не постоји Живот другде нег у Смрти.

АКОРДИ

Слушам у мирној љубичастој ноћи
Где шуште звезде; и мени се чини
Да често чујем у немој самоћи
Певање сфера на топлој ведрини.

И чујем тихо у осами тако
Вечити шумор из земље и свода;
И слушам дуго, немо и полако,
Те речи лишћа и тај говор вода.

И ја разумем те гласе што хује,
Тај језик Бића и тај шапат ствари...
Често све стане; још се само чује
Куцање мог срца. Но исти удари

Чуше се шумом, мирно закуцаше
Удар за ударом, из стабла; и јасно
Куцну из црне рогози и шаше –
Дуж целог поља... Најзад, многогласно,

Доле, под земљом! Негде у дубини
Једнаким ритмом, као мукло звоно,
Огромно срце зачу се у тмини:
Удари мирно, тихо, монотono.

ПОЗНАНСТВО

Када је познах, небо беше мутно,
Врти су мрели с болним нестрпљењем;
Јесење воде шумиле злослутно,
И све очајно журило за мрењем.

И младост моја није више знала
За дане страсти и трзања њина:
У моју душу њена сен је пала,
Бледа и хладна, као месечина.

Глас њезин беше ко музика туге:
И зато мишљах, у слушању многим,
Само на прошлост, на јесени дуге,
На хладна неба, и на тужна збогом.

Пољубац њезин беше тих и ледан,
Мраморни пољуб; а коса јој плава
Одисала је сетан мирис један
Бокора ружа који доццветава.

И много пута, у јутра, без моћи,
Пренем се као из оловних уза:
Ја не знам шта сам сневао те ноћи,
Али ми очи мутне, пуне суза.

ТИШИНА

Заборављен предео у пропланку дугом,
Обале под тешком тишином и травом...
Ту вечерње воде хује тихом тугом,
А жалосне врбе шуме заборавом.

У зеленој јасној помрчини грања,
Ту нађем Самоћу, у ћутању вечном,
Бледу, покрај реке; ту седи и сања,
И огледа лице у модрилу речном.

Ко зна откад тако. Но у немом долу,
Глас пане ли само у та места чиста:
Сва тишина тешко уздахне у болу,
Рефрен патње оде од листа до листа.

ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ У СУТОН

Небеса беху мутна и раздрта,
Студен у немој собној полутами;
И допираше из самотног врта
Музика кише. Ми смо били сами.

Хујаше негде ветар око виле
Песму о тузи. И ја гледах тако
На њеном челу и лицу од свиле,
Где мутно вече умире, полако.

Ми бесмо неми; али ми се чини
То вече да смо у ћутању дугом,
Сами и тужни у хладној тишини,
Сву повест срца рекли једно другом.

И тајне мисли болне и злослутне,
И страх од патња којих нема више...
Слушајућ тако те вечери мутне
Ветрова песму и музику кише.